DWADZIEŚCIA LAT
WYDZIAŁU MATEMATYCZNO-FIZYCZNEGO POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

Wydział Matematyczno-Fizyczny Politechniki Śląskiej został powołany zarządzeniem MOiSzW, DT-4-010-/1/69 z dnia 28 czerwca 1969 roku.

W bieżącym roku mija więc dwadzieścia lat od chwili powstania naszego Wydziału. Zwykle, takie rocznice są okazją do dokonania pewnego bilansu i podsumowania dotychczasowej pracy i działalności, do obejrzenia się wstecz. Są też okazją do nakreślenia pewnych perspektyw rozwojowych i programu działania na przyszłość.

Do 1969 roku matematycy i fizycy zatrudnieni na Politechnice Śląskiej należeli organizacyjnie do kilku różnych Wydziałów. I tak istniały cztery Katedry Matematyki i dwie Katedry Fizyki. Utrudniało to, a często nawet uniemożliwiało koordynację prac naukowych, prowadzenie wspólnych seminariów, wymianę doświadczeń w zakresie dydaktyki i doskonalenie procesu dydaktycznego.

Jednym z celów powołania Wydziału było utworzenie silnych jednostek organizacyjnych skupiających matematyków i fizyków, oraz specjalistów z geometrii wykreślnej.

Drugim, równorzędnym celem, było uruchomienie odpowiednich kierunków studiów i kształcenie studentów w zakresie fizyki technicznej i matematyki stosowanej, a później także mechaniki stosowanej.

W chwili powołania na Wydziale działały trzy jednostki organizacyjne:

1/ Katedra Fizyki Technicznej /kierownik: doc.dr hab.F.KUCZERA/

2/ Katedra Matematyki Stosowanej /kierownik: prof.M.MOCHNACKI/

3/ Katedra Geometrii Wykreślnej /kierownik: doc.dr hab.M.PALEJ/.

Kadrę naukową stanowiło 14 profesorów i docentów, 16 adiunktów, 39 starszych wykładowców i wykładowców oraz 85 starszych asystentów, asystentów i stażystów.

Organizatorem i pierwszym dziekanem Wydziału był doc.dr A.OPILSKI, który pełnił tę funkcję do 1971 roku. Następni dziekani Wydziału to: doc.dr inż.J.LEŚ /1971-80/, doc.dr hab.inż.B.MOCHNACKI /1980-81/, prof.dr hab.inż.Sz.BORKOWSKI /1981-85/, doc.dr hab.Z.KLESZCZEWSKI /od 1985 roku/.

Funkcję prodziekana Wydziału pełnili: doc.dr inż.J.LEŚ /1969-71/, doc.dr J.WALCHIEWICZ /1971-73/, doc.dr hab.inż.Sz.BORKOWSKI /1973-80/, dr St.KOCHOWSKI /1980-82/, doc.dr hab.Z.KLESZCZEWSKI /1982-85/, prof.dr hab.inż.B.MOCHNACKI /od 1985 roku/.

W wyniku wprowadzenia w 1971 roku nowej struktury organizacyjnej na Politechnice Śląskiej, na Wydziale Matematyczno-Fizycznym utworzono:
Instytut Fizyki /dyrektor: doc.dr A.OPILSKI/,
Instytut Matematyki /dyrektor: prof.dr hab.Cz.KLUCZNY/.

Funkcjonująca do 1971 roku Katedra Geometrii Wykreślnej staje się samodzielnym Zakładem Geometrii Wykreślnej w Instytucie Matematyki.

W 1974 roku zostaje powołany na Wydziale Instytut Mechaniki Teoretycznej /dyrektor: prof.dr hab.inż.B.SKALMIERSKI/, natomiast w 1981 roku Instytut Geometrii Wykreślnej /dyrektor: prof.dr hab inż.M.PALEJ/, który w 1988 roku zostaje przemianowany na Katedrę Geometrii Wykreślnej.

W chwili obecnej struktura organizacyjna Wydziału jest następująca:

Instytut Fizyki /dyrektor: prof.dr hab.A.ZASTAWNY/,
Instytut Matematyki /dyrektor: doc.dr hab.E.PŁONKA/,
Instytut Mechaniki Teoretycznej /dyrektor: prof.dr hab.inż.B.MOCHNACKI/,
Katedra Geometrii Wykreślnej /kierownik: prof.dr hab.inż.M.PALEJ/.

Na Wydziale pracuje 150 nauczycieli akademickich, w tym 16 profesorów i docentów. Ponadto Wydział zatrudnia 35 pracowników technicznych i administracyjnych.

W okresie dwudziestolecia nastąpił bardzo istotny rozwój kadry naukowej. Stopień doktora nauk uzyskało 106 osób, w tym 19 na naszym Wydziale. Stopień doktora habilitowanego uzyskało 10 osób. Sześciu pracowników uzyskało tytuły profesora nadzwyczajnego, a dwóch profesora zwyczajnego.

Prof.zw.dr hab.Z.ZAHORSKI został wyróżniony godnością doktora honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego.

Zostały rozwinięte na Wydziale nowe kierunki badań, często unikalne w skali kraju. Do takich można przykładowo zaliczyć: akustykę kwantową i ciała stałego, akustoelektronikę, datowanie metodą ^{14}C, badania dynamiki układów mechanicznych i wiele innych. Stosownie do tego zostało też utworzonych wiele nowych laboratoriów.

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące działalności naukowej i naukowo-badawczej zawarte są w opracowaniach poświęconych działalności poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału.

W działalności dydaktycznej Wydziału można wyróżnić dwa kierunki. Pierwszy z nich to kształcenie studentów na Wydziale Matematyczno-Fizycznym. Drugi natomiast - to prowadzenie zajęć dydaktycznych z

matematyki, fizyki i geometrii wykreślnej na wszystkich wydziałach Politechniki Śląskiej.

Początkowo, w latach 1970-1974, Wydział kształcił studentów na specjalnościach fizyka techniczna i matematyka stosowana. W 1974 roku zostaje uruchomiona nowa specjalność: mechanika stosowana. Wszystkie te specjalności istnieją w ramach kierunku studiów Podstawowe Problemy Techniki, który zostaje powołany również w 1974 roku.

Specjalność: fizyka techniczna jest ukierunkowana na fizyczne metody pomiarów i badań w przemyśle i ochronie środowiska. Kształci się specjalistów w takich zagadnieniach, jak: badania nieniszczące, czujniki i mierniki różnych wielkości fizycznych, w szczególności czujniki optoelektroniczne, miernictwo radioizotopowe. Takie ukierunkowanie specjalności jest wynikiem potrzeb przemysłu naszego regionu.

Specjalność: matematyka stosowana przygotowuje specjalistów z zakresu metod numerycznych, optymalizacyjnych i probabilistycznych. Program studiów przewiduje gruntowne opanowanie podstaw matematyki ze szczególnym uwzględnieniem jej zastosowań. Absolwent tej specjalności posiada umiejętność rozwiązywania problemów technicznych wymagających stosowania złożonego aparatu matematycznego.

Specjalność: mechanika stosowana przygotowuje specjalistów przede wszystkim z zakresu zastosowania modeli matematycznych w mechanice. Duża uwaga zwrócona jest na wykorzystanie technik komputerowych w różnych dziedzinach techniki.

Absolwenci Wydziału Matematyczno-Fizycznego znajdują bez trudu interesującą pracę w instytutach naukowo-badawczych, biurach projektowych, czy też bezpośrednim zapleczu przemysłu. Wielu naszych absolwentów pracuje na Politechnice Śląskiej, a niektórzy z nich są już samodzielnymi pracownikami nauki.

Studia na Wydziale Matematyczno-Fizycznym ukończyło dotychczas 520 osób, z czego 50 uzyskało dyplomy z wyróżnieniem.

Mówiąc o działalności dydaktycznej i studenckiej, należy także wspomnieć o aktywnie działającym Studenckim Kole Matematyków i Stowarzyszeniu Wychowanków Wydziału.

Nauczyciele akademiccy Wydziału prowadzą zajęcia z matematyki, fizyki i geometrii wykreślnej na wszystkich wydziałach Politechniki Śląskiej. Zajęcia te są na ogół na pierwszych latach studiów. Pracujemy najczęściej ze studentami, którzy na Uczelni stawiają pierwsze kroki. Wymienione przedmioty sprawiają studentom znaczne trudności, a przecież one w dużej mierze decydują o sylwetce na wyższych latach studiów. Nie trzeba też nikogo przekonywać, jakie jest znaczenie przedmiotów podstawowych w wykształceniu współczesnego inżyniera.

Wszystko to powoduje, że nasza praca dydaktyczna jest trudna i odpowiedzialna, wymaga dużych umiejętności pedagogicznych i osobistego zaangażowania. Wyrazem tego zaangażowania może być fakt, że pracownicy Wydziału Matematyczno-Fizycznego, dla potrzeb wszystkich studentów Politechniki Śląskiej napisali kilkadziesiąt skryptów.

Dwadzieścia lat istnienia Wydziału, to dostatecznie dużo, aby można było dokonać pewnego podsumowania i bilansu. Można z całym przekonaniem powiedzieć, że bilans ten wypada pozytywnie. Świadczy o tym bardzo znaczny dorobek naukowy, rozwój kadry w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Wydziału. Bardzo dobrze rozwija się współpraca zagraniczna.

Dokonując bilansu, należy także stwierdzić, że Wydział pracuje w trudnych warunkach. Największą bolączką jest brak własnego budynku, a więc w rezultacie przynajmniej możliwych warunków pracy naukowej i dydaktycznej. Bardziej dotkliwie niż inne Wydziały odczuliśmy i odczuwamy nadal skutki kryzysu.

Wyrażamy jednak przekonanie, że następne lata przyniosą pozytywne rozwiązania, a dotychczasowe dokonania, zaangażowanie w pracę naukową i dydaktyczną oraz zdobyte doświadczenie pozwalają z wiarą i optymizmem rozpocząć kolejne dziesięciolecie działalności Wydziału Matematyczno-Fizycznego Politechniki Śląskiej.

Zygmunt KLESZCZEWSKI